

Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan Vas megyében

EFOP-1.6.3-17-2017-00011

MEGYEI ESÉLYTEREMTŐ PAKTUM

A Vas Megyei Közgyűlés Elnökének 31/2020. (XII.01.) számú határozatával elfogadva

Vas Megyei Önkormányzat

2020

TARTALOM

Bevezetés.....	3
PROBLÉMA AZONOSÍTÁSA	4
Helyzetelemzés.....	7
INTÉZKEDÉSEK, MEGOLDÁSOK, ERŐFORRÁS-KOORDINÁCIÓ, JÓ GYAKORLATOK.....	12
Oktatáshoz való hozzáférés.....	13
Munkához való hozzáférés.....	15
Lakhatási krízishelyzet kialakulásának megelőzése, családok megfelelő lakhatási körülményeihez, lehetőségek felkutatása, források felkutatása, „telepszerű” területek megszüntetése	17
Alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés	19
Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés.....	23
Gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz való hozzáférés.	24
Roma felzárkózást célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés.....	27
Egyéb megoldási javaslatok, jó gyakorlatok.....	29
Pályázatok	29
Működő példák	30
Munkacsoportos egyeztetések során nyert további információk, megoldási javaslatok	33
Összegzés.....	35
Dokumentumok.....	37

BEVEZETÉS

Vas megye felzárkózás-politikailag meghatározott felzárkózási problémák tekintetében szerencsésen lényegesen más helyzetben van, mint sok más megye az országban (pl. Bács-Kiskun, Baranya, BAZ). A Vas Megyei Önkormányzat is felvállalta azonban ezen a területen is a megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer kialakítását. Célja a szakterületekhez kapcsolódó együttműködések, hálózatok munkájának összehangolása, ezáltal a települési önkormányzatok segítése esélyteremtési intézkedések kialakításában és megvalósításában.

2019-ben készítette el a Vas Megyei Önkormányzat a Szolgáltatási Út Térkép dokumentum Vas megyei modell 1.0-ás változatát. Előzménye, hogy 2018-ban elindult a Vas Megyei Önkormányzat és a Társadalmi Esélyteremtési Főigazgatóság, korábbi nevén Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Vas Megyei Kirendeltségével közösen, konzorciumi formában *A Megyei szintű felzárkózás-politikai együttműködések támogatása a helyi esélyegyenlőségi programokhoz kapcsolódóan Vas megyében* elnevezésű program. A program arra a célkitűzésre fókuszál, miszerint alakuljon megyei szintű koordinációs és konzultációs rendszer annak érdekében, hogy a felzárkózás-politikai együttműködések ne csak országosan és helyi, esetlegesen járási-, hanem a közigazgatás következő szintjén, megyei szinten is létre jöjjenek, rendszeressé váljanak, és esélyteremtő módon hassanak vissza az egyes települések lakosságának életére, növelve a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Ennek első lépése – egyebek mellett - a Szolgáltatási Út Térkép, amelynek célja a megyében meglévő szolgáltatások lakossághoz való elérésének vizsgálata. Különös tekintettel a helyi szinten hiányzó szolgáltatásokra, amelyeket a Felzárkózási Fórum, a munkacsoportok, valamint a Helyi Esélyegyenlőségi Programok, és Járási Esélyteremtő Programtervek alapján be lehet azonosítani. A 2020 tavaszán jelentkezett vírus helyzet némileg átírta a korábbi ütemtervet és a megvalósítási módszertant, de egyben új lehetőségeket is felszínre hozott, ill. megerősítést nyert az a korábban is feltárt hiány, hogy mekkora szerepe van a kommunikációnak a mindennapokban.

Jelen dokumentum, - a Megyei Esélyteremtő Paktum - olyan, a Szolgáltatási Út Térképen alapuló együttműködések gyűjteménye, amelyek a helyi szereplőknél rendelkezésre álló eszközök, szolgáltatások, intézmények stb. felhasználásával megoldásokat nyújtanak a települési szinten jelentkező hiányok ellátására.

A munkánk során kiemelten figyelembe vettük a MAGYAR NEMZETI TÁRSADALMI FELZÁRKÓZÁSI STRATÉGIA (továbbiakban NTFS) dokumentumait. Különös figyelmet fordítottunk már az adatgyűjtés során is a beavatkozási területekre, továbbá fő szempontok voltak még az NTFS-ben is megfogalmazott célok:

„Az NTFS a szegénységet illető társadalmi problémák kiváltó okainak, szerkezeti összefüggéseinek feltárását tűzte ki célul; e szociálpolitikai megközelítmódban a felzárkózást illetően kiemelt szerepe van a közösségek integráló erejének és az egyéni felelősségnek egyaránt. A diszkrimináció – mint a közösségi együttélés problémája – elleni küzdelem legalább annyira közösségi, mint egyéni feladat. Leghatékonyabban fellépni ellene a társadalmi problémák, a szegénység okainak kezelésével lehet. Együttal – miközben a beavatkozásoknak minden esetben az egyes emberről is szólniuk kell – ezért a családok és a közösség egészének érdekeit is szem előtt kell tartaniuk. Testre szabott, konkrét megoldásokra van szükség a hétköznapok napi megélhetési problémáinak kezelésében, de együttal olyan, a közösségek szempontjából is értelmezhető és használható programokat kell alkotnunk, olyan intézkedéseket kell hoznunk, amelyek egyszerre nyújtanak segítséget ma, és kínálnak perspektívát a jövőre nézve is.”

PROBLÉMA AZONOSÍTÁSA

Függetlenül attól, hogy milyen nemzetiségű egy ember mindenhol problémát jelent, így Vas megyében is a szegénységben élő, hátrányos helyzetű, beilleszkedési nehézségekkel küzdő népesség helyzete. Őket a fokozódó társadalmi leszakadás veszélyezteti. Ezen emberek problémája mindannyiunk közös ügye, mert

- A foglalkoztatás, foglalkoztathatóság növelése közös gazdasági érdek.
- A társadalmi normáknak megfelelő neveltetés, az erősödő közösségi szellem felelősségtudatosabb életvezetési magatartást mozdít elő.
- Az élhetőbb lakhatási körülmények pozitív hatással bírnak a népegészségügyi helyzetre.
- A magasabb iskolázottság magasabb jövedelmet, biztosabb életpályát és a szociális hálótól kisebb támogatási igényt eredményez.
- Az etnikulturális különbségek megismerése, megértése kevesebb konfliktushoz, több párbeszédhez és együttműködéshez vezet.

Az anyag összeállításakor legfontosabb szempontok voltak a szakmai tervben is megfogalmazott célok és részcélok, amelyek szervesen illeszkednek a fenti problémákhoz is.

Célok:

- A megyében élő hátrányos helyzetű csoportokhoz kapcsolódó területek:
 - lakhatás, szegregátum,
 - közszolgáltatásokhoz való hozzáférés, közbiztonság,
 - gazdaság és vállalkozásfejlesztés,
 - foglalkoztatás, közfoglalkoztatás, munkaerőpiac,
 - nők esélyegyenlősége
- Oktatás:
 - közoktatás, felnőttképzés
 - gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése
- Egészségügy:
 - egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés,
 - fogyatékkal élők és idősek helyzete, prevenció,
 - csecsemő-gyermek és ifjúsági egészségügy fejlesztése
- Szociális szolgáltatások:
 - időseket és fogyatékkal élőket érintő szociális ellátások,
 - gyermekvédelem
- Szemléletformálás:
civil és egyházi szervezetek bevonása, együttműködések elősegítése.

Részcélok:

- új együttműködések generálása területi szinten jelentkező, az esélyegyenlőséget és felzárkózást érintő speciális problémák megoldására, szolgáltatáshiányok kiküszöbölésére;
- megyei szinten a hátrányos helyzetű célcsoportokat érintő beavatkozások összehangolása;
- a megyék kapacitás és szervezetfejlesztése a felzárkózás-politika területi szintű koordinációjának kialakítása érdekében;

A Szolgáltatási Út Térképben megfogalmazott problémák összegzése alapján megállapítható, hogy vannak olyan hiányok, problémák, amelyekkel valamennyi terület küzd. Fontos megjegyezni, ahogy a Szolgáltatási Út Térkép dokumentumban is megfogalmazásra került, hogy folyamatos inputot adtak azokon a rendezvényeken kapott információk, amelyek a Vas Megyei Önkormányzat és Hivatala által megvalósított pályázatok révén kerültek a látókörünkbe. Kiemelendő ezek közül is a Vas Megyei Foglalkoztatási Paktum (hátrányos helyzetű célcsoportot támogató munkaerő-piaci támogatásokra fókuszáló projekt) és a NŐ az ESÉLY projekt (hátrányos helyzetű célcsoportra (Nők) fókuszáló projekt). Számos olyan rendezvény, értekezlet, program volt, ahol vagy új információhoz jutottunk, ahhoz képest, amit a felzárkózási projekt révén már tudtunk vagy megerősítést nyertünk egy-egy problémás területtel kapcsolatban. Épp ezen projektek révén több alkalommal volt szerencsék vállalkozókkal, gazdasági szereplőkkel is egyeztetni. Ezeket a találkozásokat, információgyűjtéseket a SZÚT elkészülte után is folytattuk.

Felsorolás szerűen a beavatkozást igénylő feladatok, problémák.

- Folyamatosan felmerülő probléma volt a megfelelő információ, tájékoztatás vélt vagy valós hiánya. Épp ebből adódóan került a SZÚT-ban feldolgozott kérdőívbe az a kérdés, hogy a települések mit gondolnak melyik a leghatékonyabb tájékoztatási formai a településükön élők számára. Ezzel összefüggésben felmerült még az is, hogy az alacsony iskolai végzettségűek esetében egyre nagyobb gondot okoz az is, hogy megfelelő tájékoztatás esetén sem biztos, hogy értik, ill. képesek befogadni a kapott információkat.
- Hasonló problémák több helyen, pl. általános gond a megfelelő munkaerő kérdése, sok esetben nem a létszám hiánya okoz gondot, hanem a megfelelő iskolai végzettség, szakmai tapasztalat hiánya.
- Gyakori volt, hogy azzal szembesültünk, hogy van, létezik a hiányolt szolgáltatás, csak nem tudnak róla az érintettek.
- Szintén több alkalommal tapasztaltuk, hogy van jól kitalált és lepróbált folyamat (pl. jelzőrendszer), csak a megfelelő működtetéssel van gond, mert nem megfelelő a vezetői irányítás ezen a téren, vagy a folyamatban érintettek nem eléggé tájékozottak a folyamat végig vitelében.
- Megyei szinten nagyszámú pályázat van ill. volt, nagyon ritkán találoztunk azzal, hogy egymás munkájába, lehetőségeibe betekintést nyertek volna az érintettek, pedig sikeresebben, hatékonyabban tudták volna a forrásokat felhasználni, ha ezek ismertebbek lettek volna. Megjegyezzük, hogy a magunk módján ezen a területen igyekeztünk jó példával előállni és a munkánk során több esetben tudtuk generálni egy-egy program esetén az érintettek kooperációját.
- A CSOK érezhetően elindított változásokat, de figyelni kell majd a hatására. Lehet, hogy egy adott probléma nem lakhatási beavatkozás pl. egy településen közlekedési lehetőségek, utak állapota, de komoly összefüggés van azzal, hogy a fiatalok választják-e letelepedésük helyszínéül ezek nem megfelelőisége esetén.
- Fontos problémakör a bölcsődei, óvodai ellátás, ami messze összetettebb kérdés, hogy van-e, elegendő férőhely van-e. Külön figyelmet kell fordítani az ország más részéről megyénkbe áttelepülők, vagy időszakosan itt élő családokra. Az így megnövekedett vagy növekvő gyerekek száma esetén tudnak-e pályázni bővítésre a települések, a jogszabályi háttér leköveti-e ezeket a helyzeteket. Ugyancsak kérdés, hogy mennyire lehet előre kalkulálni, ha a családtámogatásoknak köszönhetően nő a családon belüli gyermekek száma, kisebb gyermekekkel a szülő otthon van, beadhatja-e, beadja-e a nagyobb gyermekeket óvodába.

- Egyre gyakrabban hallható a digitalizáció terjedése az élet minden területén, kormányhivatalok, bankok az ügyfélszolgálatot, vagy akár a könyvelést ebbe az irányba fejlesztik, de online vásárolunk már, távoktatásban tanulunk, virtuális térben mozgunk sok esetben. A járványhelyzet miatt különösen felértékelődik az online ügyintézés és a tájékozódás, így a már meglévő lehetőségek használata is nagyon fontos (pl: ügyfélkapu használata).

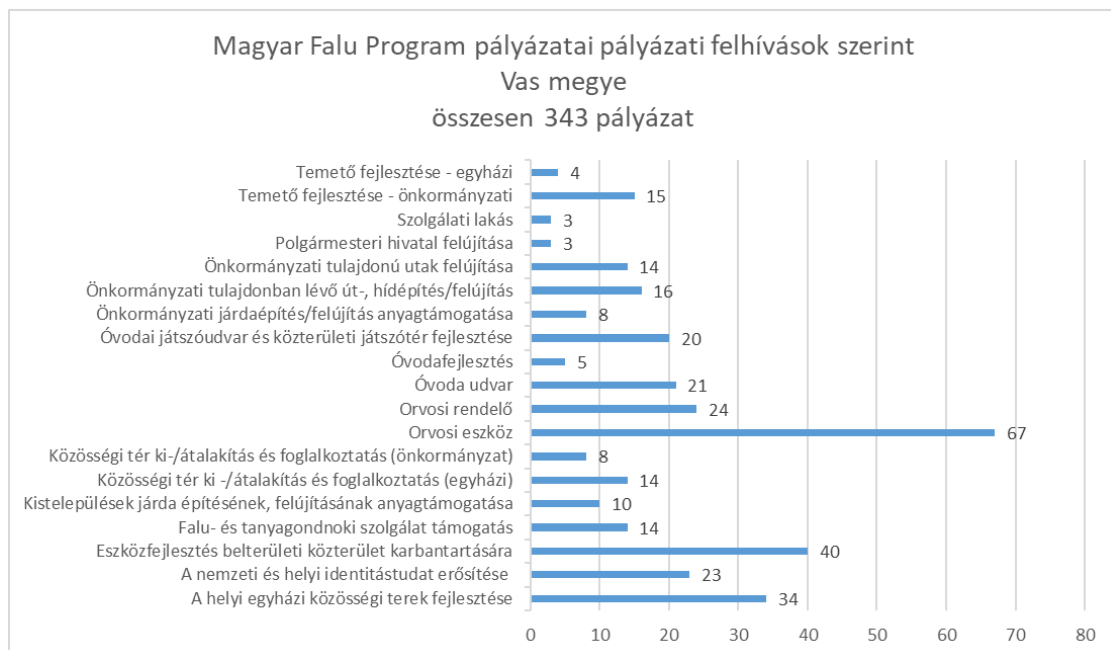
Ezek miatt is egyértelmű igény, hogy informatikai kompetencia fejlesztés legyen, de pontosan mi? Ez nem egy egyszer elsajátított kompetencia, hanem folyamatosan változó, bővülő igényeknek történő megfelelés kell, hogy legyen és lényeges, hogy minden korosztály számára. Ettől a kérdéstől nem különválasztható, hogy megfelelő technikai háttér is kell. Sok helyen tapasztaltuk, hogy komoly problémák vannak az internet lefedettséggel, vagy annak minőségével. Fontos olyan összefüggéseket is látni, hogy ennek is ezen tényeken túlmenően olyan hatása is van, lehet, hogy egy-egy vállalkozás választja-e az adott települést otthonául. A lakhatás, a vállalkozási háttérfeltételek azonban erősen befolyásolják a foglalkoztatási lehetőségeket.

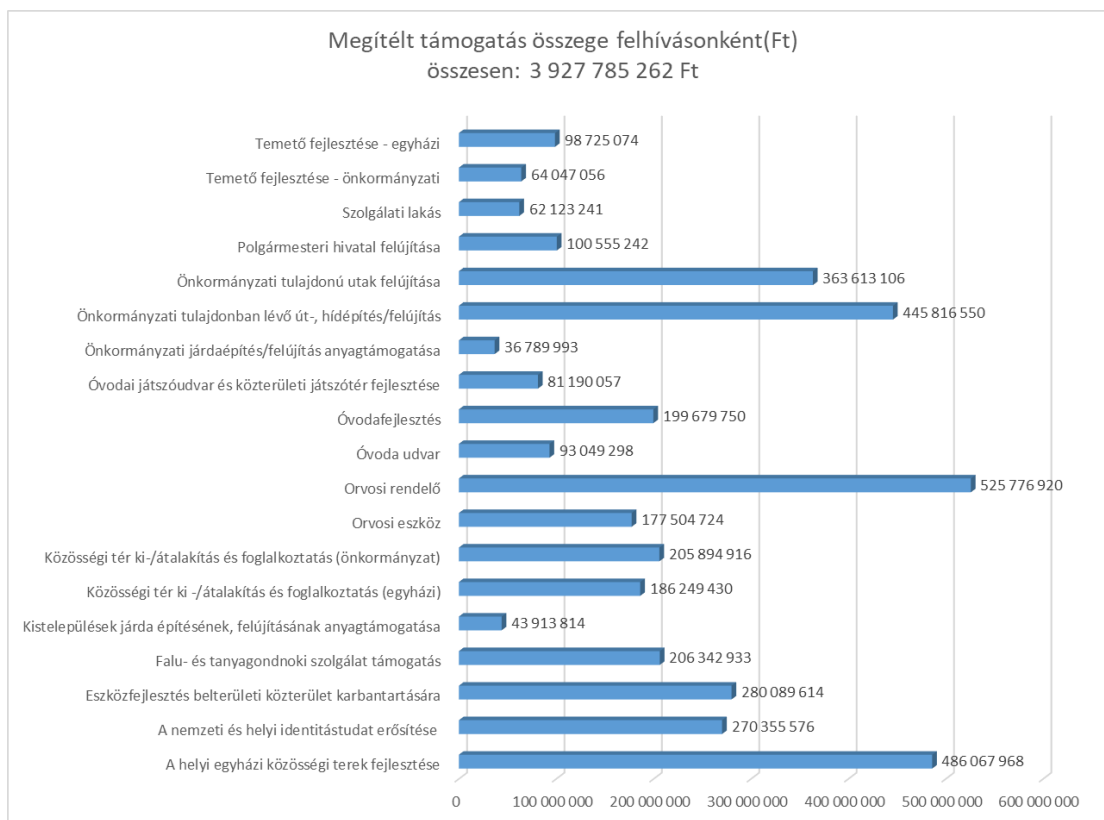
- A települések nagy számban jelezték a közösségi programok szervezésének igényét, ugyanakkor leírták vagy elmondták azt is több esetben, hogy kicsi a településen lakók részvételi aktivitása a számukra szervezett rendezvényeken.
- Új problémaként jelentkezett a világméretű koronavírus járvány, amely társadalmilag és gazdasági szinten is negatív következményekkel jár. Ezek a hatások veszélyeztetik megyénkben is az eddig elért eredményeket és új, eddig ismeretlen problémákat is felvethetnek, amelyek kezelésére valamilyen szinten fel kell készülni, rövid és hosszútávú terveket kell készíteni, aktualizálni kell folyamatosan felmerülő, beazonosítható problémákat. A megyében működő Paktum projektek által rálátással bírunk az adott területre, jól érzékelhető már, hogy megváltozott a pandémia előtti trend az álláskeresők, munkáltatók viszonylatában. Míg az elmúlt években munkavállalókat kerestünk a munkáltatóknak és a fókusz az inaktív réteg megtalálásán és az elsődleges munkaerő-piaci alkalmazásán volt, addigra napjainkban a munkavállalóknak munkahely keresése a cél. Megnövekedett továbbá az az idő, ami alatt egy munkát kereső munkahelyet talál. Ki kell emelni azokban az ágazatokban dolgozók helyzetét is, legyen az alkalmazott vagy vállalkozó, akik a covid-19 miatt kevésbé tudják a jelenüket, jövőjüket tervezni pl. turizmusban, vendéglátásban, szolgáltatói szférában dolgozók. Féltő, hogy ebben a helyzetben elsősorban azok az emberek kerülnek ismét létbizonytalanságba, akiknek a felzárkóztatásában az elmúlt években jelentős eredmények születtek. Itt megjegyezzük, hogy Vas megyében a mélyszegénység és a roma kérdés nem olyan nagyarányú, mint ezen a téren hátrányosabb megyékben.

HELYZETELEMZÉS

A pályázati források tekintetében a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési ciklus az önkormányzatok számára egyik legfontosabb programja, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP) keretében indultak el, még 2016-2017-ben. A Vas Megyei Önkormányzat kiemelt feladatának tekintette a kistelepülések felkarolását, a mintegy 21 milliárd Ft-os keret jelentős részét eleve a községek fejlesztésére különített el. A forrásokért folytatott küzdelemben azok a kistelepülések is labdába rúghattak, amelyek korábban kénytelenek voltak a pénzügyileg és fejlesztési szaktudás szempontjából is szinte leküzdhetetlen versenyelőnnyel rendelkező városokkal versenyezni. A hét éves időszak célegyenesébe forduló uniós programok mellett hazai forrásból is komoly program indult a vidék felzárkóztatására: a Kormány meghirdette a Magyar Falu Programot, ami 2019. év tavaszától több hullámban indítva szinte minden önkormányzati alapfeladat fejlesztésére kínált pályázati forrásokat. Ennek a programnak a vonzerejét az adta és adja, hogy – mivel az uniós jogszabályok nem vonatkoznak rá, ezért – egyszerű módon, kevés adminisztrációval és gyorsított eljárásban születtek döntések a projektekről, és azok elszámolása is kevesebb bürokratikus terhet követel meg az önkormányzatoktól.

Az alábbi grafikonok alapján jól látható, hogy a Vas megyei települések nagyon aktívak voltak a Magyar Falu Program pályázatokban, 2020. augusztus 31-ig 343 pályázatot nyert el 178 település.

A megyében zajló TOP-os beruházások közül – ide nem értve a Szombathelyen megvalósuló, külön keretből finanszírozott projekteket – 100 db fejlesztés már lezárult (ez 10 milliárd Ft értékű beruházást jelent), 21 esetben már folyamatban van az építkezés (3,5 milliárd Ft összköltséggel), további 12 projekt esetében már megindították a közbeszerzési eljárást (közel 3 milliárd Ft értékben). További 27 db projekt (3,5 milliárd Ft összköltséggel) előkészítési fázisban van, itt a támogatási szerződések megkötése és a műszaki tervek kidolgozása az aktuális feladat.

A komplex áttekinthetőség érdekében a Szolgáltatási Út Térkép 1. számú mellékleteként elkészült táblázatunkban összevetettük a Helyi Esélyegyenlőségi Programokból nyert információkat és a megvalósult beruházásokat, projekteket. Az elemzés során arra kerestük a választ, hogy milyen mértékben sikerült megoldást találni a HEP-ben is jelzett szolgáltatási hiányokra. 1. sz. melléklet

A táblázatokban a kék színnel jelöltük a Magyar Falu Program keretében megvalósult pályázatokat és kék színnel a TOP forrásokból megvalósult programokat. Ezekből látható, hogy sok esetben éltek a települések a lehetőségekkel és kerestek, találtak megoldásokat, forrásokat. Nyilván mindent nem lehet egyszerre megvalósítani, ill. vannak olyan területek, ahol a hiányok újra és újra generálódnak, vagy egyes problémák folyamatos monitorozást és folyamatos támogatást igényelnek. Itt kívánjuk megjegyezni, hogy adatok ilyen formában történő feldolgozása a továbbiakban is jó lehetőséget biztosít a megyei szintű áttekintésre, a bejövő információk időszakos aktualizálása segítségével.

Az idei év második felétől elindult a következő fejlesztési ciklus előkészítése, egy gazdaságfejlesztési stratégia készítése. A minél hatékonyabb megvalósítási lehetőség érdekében a Vas Megyei Önkormányzat és Hivatal munkatársai a megye valamennyi települést bevonva végzik a munkájukat.

Ennek egyik eleme, az október hónapban megvalósított e-mailes lekérdezés, amelyben a következő kérdések szerepeltek.

DEMOGRÁFIA

Nemzetiségek aránya az összlakossághoz képest.

Van-e a településen szegregációs terület?

Van-e a településen szegregációval veszélyeztetett terület?

GAZDASÁG ÉS FOGLALKOZTATÁS

Mely gazdasági ágazat súlya a legjelentősebb a településen? (pl. ipar, mezőgazdaság, szolgáltatás)

Kérem, becsülje meg a foglalkoztatottak ágazati megoszlását!

Munkanélküliség aránya a településen.

A közfoglalkoztatásban résztvevők száma a településen.

Mely szakmák vonatkozásában jelentkezik munkaerő-hiány?

Hány főre tehető a közszférában dolgozók száma?

Kérem, nevezze meg a településen leginkább keresett szakmákat!

Kérem, a hiányszakmákhoz határozza meg az oktatás fejlesztésének főbb irányait településén!

Iparterület/ipari park alapterülete.

Jelenleg alulhasznosított ipari (barnamezős) terület mérete.

Rendelkezik-e a település helyi termelői piaccal?

EGÉSZSÉGÜGY, SZOCIÁLIS ÁGAZAT

Milyen egészségügyi problémák jelentkeznek a településen?

Melyek a halálozás leggyakoribb okai a településen?

Rendelkezik-e a település egészségfejlesztési tervvel?

Az elmúlt 5 évben milyen egészségügyi szűrőprogramok zajlottak a településen?

Milyen típusú szociális alapellátás biztosított a településen?

Milyen típusú szociális szakellátás biztosított a településen?

Milyen a falugondnoki hálózat lefedettsége a település vonatkozásában?

Milyen típusú szociális ellátásra fogalmazódott meg igény?

Rendelkezik-e a település a Helyi Esélyegyenlőségi Program aktualizált dokumentumával?

Készítés éve? Mikor került felülvizsgálatra?

Hány darab önkormányzati vagy szociális bérlakás található a településen?

KÖZLEKEDÉS

Milyen a közutak állapota a településen?

A település szempontjából melyek a legsúlyosabb közlekedési problémák? (pl. átmenőforgalom, úthibák, zsáktelepülési jelleg stb.)

A közszolgáltatások elérésének vannak-e akadályozó tényezői? Ha igen, melyek azok?

Kérem, becsülje meg mennyi időt vesz igénybe a legközelebbi járási székhely megközelítése tömegközlekedési eszközzel és személygépjárművel?

Kérem, becsülje meg mennyi időt vesz igénybe a megyeszékhely megközelítése tömegközlekedési eszközzel és személygépjárművel?

Jellemző-e a településen hagyományos energiahordozók kitermelése? Ha igen, melyek ezek?

Jellemző-e a településen megújuló energiaforrások hasznosítása? Ha igen, melyek ezek?

INFORMÁCIÓS TÁRSADALOM

A háztartások hány százalékában biztosított a szélessávú internet-hozzáférés?

Biztosított-e a településen nyilvános internet hozzáférés?

Rendelkezik-e a település informatikai stratégiával?

KÖRNYEZETVÉDELEM, ENERGETIKA

Érinti-e a települést természetvédelmi terület? Ha igen, milyen?

Biztosított-e az egészséges ivóvíz minden háztartásban?

Milyennek ítéli meg a levegő minőségét?

Milyennek ítéli meg a talaj szennyezettségét?

Milyen környezeti adottságok jellemzik a települést? (domborzati viszonyok, erdőszültség, mezőgazdasági területek, természetvédelmi területek, vízpart stb.)

Biztosított-e a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás a településen és milyen módon (pl. gazdasági társaság, társulás, stb.)

Hány kilométerre található a legközelebbi hulladéklerakó a településtől?

Biztosított-e a településen a szennyvíz tisztítása?

Milyennek ítéli meg a csapadékvíz elvezetési hálózat minőségét a településen?

Történt-e csapadékvíz okozta káresemény az elmúlt 5 évben a településen? Ha igen, kérem, adja meg a károk becsült értékét!

Rendelkezik-e a település környezetvédelmi programmal?

TURIZMUS

Milyen turisztikai attrakciókkal rendelkezik a település?

Rendelkezik-e a település épített, vagy természetes stranddal?

Milyen kategóriájú szálláslehetőségek biztosítottak a településen?

Mekkora a település szálláshely kapacitása?

Mennyi volt a vendégéjszakák száma a településen 2019-ben?

Rendelkezik-e a település turisztikai koncepcióval?

EGYÉB INFORMÁCIÓK

Kerékpárutak hossza a település közigazgatási területén.

Gyalogtúra útvonalak hossza a település közigazgatási területén.

Közparkok száma.

Művelődési központ/kultúrház/közösségi ház.

Hangversenyterem.

Színház.

Könyvtár.

Múzeum.

Mozi.

Helyi iparűzési adó mértéke.

Idegenforgalmi adó mértéke.

Vannak-e a településen külföldi ingatlanulajdonosok? Ha igen, kérem sorolja fel milyen nemzetiségűek és becsülje meg ingatlanjaik számát!

Rendelkezik-e a település területrendezési tervvel?

Rendelkezik-e a település területfejlesztési koncepcióval, programmal, integrált városfejlesztési stratégiával?

Milyen testvérvárosi, határmenti, illetve határon átnyúló nemzetközi kapcsolatokkal rendelkezik a település?

A 2014-2020 közötti költségvetési ciklus időszakában milyen fejlesztések valósultak meg az ágazati operatív programok (EFOP, GINOP, KEHOP, VP) keretében a településen?

A Magyar Falu Program keretében milyen fejlesztések valósultak meg a településen "összköltség (millió Ft)", beruházás befejezésének éve

Az elmúlt 5 évben milyen, egyéb forrásból (pl. központi költségvetési forrásból, hitelből, stb) finanszírozott fejlesztések valósultak meg a településen?

FEJLESZTÉSI ELKÉPZELÉSEK

Kérjük, prioritási sorrendben szíveskedjen megadni a 2021-2027 közötti fejlesztési ciklus során megvalósítani szándékozott, legfontosabb fejlesztési elképzeléseket! (Kezdje a legfontosabbal!

A táblázat sorai bővíthetők)

rövid leírás, legfontosabb kimeneti mutatók

becsült összköltség (millió Ft) előkészítettség állapota (ötlet szint/előzetes tanulmánnyal rendelkezik/engedélyezési tervdokumentációval rendelkezik/engedéllyel rendelkezik/közbeszerzés indítható)

A beérkezett válaszok, adatok feldolgozása folyamatban. A kiértékelés egy külön dokumentum lesz, amelyre hivatkozunk majd a projekt zárásáig.

INTÉZKEDÉSEK, MEGOLDÁSOK, ERŐFORRÁS-KOORDINÁCIÓ, JÓ GYAKORLATOK

Jelen dokumentum szerkezete probléma és megoldás-centrikus, ahogy a Szolgáltatási Út Térkép dokumentum is készült, és illeszkedik szerkezetében is a Magyar Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia 2030 munkapéldány dokumentumhoz is.

A Szolgáltatási Út Térkép dokumentumban a településenként készült Helyi Esélyegyenlőségi Programok és a tematikus munkacsoportok munkája alapján is összegeztük beavatkozási területeként a problémákat, hiányokat. Ezt a logikát kívánjuk a Megyei Esélyteremtő Paktum dokumentumban is követni. Ahogy a Szolgáltatási Út Térképben a megyei szinten is fellépő kulcsproblémákra összpontosítottunk, a probléma-meghatározás után az azok megoldása felé vezető lépések, intézkedési irányok bemutatása következik. A szöveges anyag mellett mellékletként készült a MEP együttműködések gyűjteménye, amely az egyes problémakörök közül kiemelve 2-3 db-ot konkrét megoldási javaslatokat fogalmaz meg táblázatos formában. 2. számú melléklet. Ezek mintájára a későbbiekben folytatni lehet a megoldások keresését, az együttműködések generálását.

A hét problémakör, ami mentén megfogalmazódtak a megoldási javaslatok:

1. Oktatáshoz való hozzáférés.
2. Munkavállaláshoz való hozzáférés.
3. Lakhatási krízishelyzet kialakulásának megelőzése, családok megfelelő lakhatási körülményeihez, lehetőségek felkutatása, források felkutatása, „telepszerű” területek megszüntetése.
4. Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés.
5. Alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés.
6. Gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz való hozzáférés.
7. Roma felzárkózást célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

Oktatáshoz való hozzáférés

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- Óvodák, iskolák szakember ellátottságának javítása.
- Pedagógusok felkészítése a szociokulturális hiányokkal küzdő gyerekek megfelelő nevelésére.
- Megfelelő bizalmi kapcsolat kialakítása és fenntartása az intézményrendszer és a családok között.
- Iskolai lemorzsolódás csökkentése, ehhez jó gyakorlatok összegyűjtése, folyamatos eszmecsere más megyékkel.
- A hátrányos helyzetű, tanulási nehézségekkel küzdő tanulók nevelését végző oktatók szakmai és anyagi megbecsültségének megerősítése.
- Korai iskolaelhagyással veszélyeztetett gyermekek, különös tekintettel a lányokra, hangsúlyosabb támogatása prevenció programokkal.
- Különböző ösztöndíjak további kiterjesztése, mentortevékenységgel történő kiegészítése.
- Pályaválasztás segítése minél szélesebb kör bevonásával. Toborzás, foglalkozások megismertetése, „kétkezi” munka népszerűsítése.
- Vállalkozások támogatása a szakmai gyakorlat biztosításához, pl. bértámogatás, járulékkedvezmény.
- Iskolákba történő eljutás segítése, iskolabuszok működtetése települések összefogásával.
- Pedagógus-továbbképzések a folyamatosan változó kihívások kezelésére való felkészítéshez.
- Tanoda létrehozása Vas megyében is.

Vas megyei megvalósítás

Tankerületi beszámolók alapján az alábbi megoldások működnek, amelynek folytatása kívánatos, esetenként aktualizálandó:

- Gyermek szabadidős foglalkoztatását elősegítő programok:
 - Erzsébet-táborok
 - Határtalanul programok minden intézményben; EFOP-3.3.5 pályázat révén.
 - Testvériskolai projekt programokkal.
 - Civil szervezetekkel együttműködő projektek.
- Hangszerfejlesztésre a Kodály-program keretében.
- Jövő tanévtől központi programként minden tanuló egy alkalommal színházba megy.
- Globális probléma a tömegközlekedés – ahol vonat nincs, ott a buszos lefedés problémás, ebben a kérdésben konzultáció az érintett intézményekkel.
- Az Áldozatsegítő Központot érdemes lenne a közös munkába bevonni
- A drogprevenció programok kínálatát bővítik. Ennek érdekében együttműködés más szervezetekkel.
- Nincs a Celldömölki Tankerületi Központ területén felnőttek általános iskolája. Lépéseket fognak tenni, hogy legyen, mert egyre nagyobb igény van rá.
- Az üresen álló falusi önkormányzati lakásokat szakember lakások céljából fel kellene használni. Tankerületi fejlesztési tervben benne van, elkezdik az ez irányú tárgyalásokat.

- Anitszegregációs munkacsoport kiválóan működik mindkét tankerületi központban. Javítja az esélyegyenlőségi helyzetet, hogy a pedagógus kollégák számos ilyen jellegű továbbképzésen vettek, vesznek részt. Erre továbbra is szükség és igény van.
- A sárvári járás területén jó lenne, ha a hivatali ügyintézésben, iskolai ügyintézésben lenne olyan idegen nyelvet beszélő ember, aki segítségül hívható. Ennek érdekében egyeztetéseket folytatnak.
- A roma kérdés markánsan létezik, akkor is ha nem beszélnek róla. (Celldömölk, Csörötnek, Jánosháza). Ami iskolai részről megtehető, az rendben van.
- Utazó gyógypedagógus szolgálat, óraadók, logopédusok bevonása, partneri kapcsolatokat bővíteni szeretnék.
- Az elégtelen celldömölki helyi közlekedés miatt leszakadnak az alsósági, izsákfai városrész lakói. Sérül az esélyegyenlőség.
- A közösségi élet erősítése, a színterek növelése, a civil szféra (a jelenlegi álcivilek mellé, valódi tömörülések létrejöttének szorgalmazása.)
- Egészségfejlesztés, életvezetési ismeretek, programok növelése a felnőtt lakosság körében, mivel iskolai szinten jó kezdetek és jó gyakorlatok vannak. pl. a témahetek rendszere: Digitális, Fenntarthatósági, Pénz témahét.
- A hagyományos falusi életmód népszerűsítése, ismeretterjesztő előadások, mintakertek, közösségi programok ezen a területen is.

Részletes elemzés a Tankerületi Központok (Vas megyében a Szombathelyi és Sárvári) Esélyegyenlőségi Intézkedési Tervében találhatóak, amelyek jelen anyag háttérdokumentumai is. Ezekben a tervekben megfogalmazott intézkedések a Tankerületi Központok által fenntartott intézményekre, feladatellátási helyekre vonatkozó kötelezettségeket is tartalmazzak.

Munkához való hozzáférés

Beavatkozási irányok (általánosságban)

- Fiatalok és alacsony iskolai végzettségű emberek felkészítése az elsődleges munkaerőpiacra történő belépésre, pályaválasztásuk segítése, a munkanélkülivé válás megelőzése érdekében.
- Szociális szolgáltatásokkal támogatott, minőségi át- és továbbképzések a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok, köztük romák számára, az elsődleges munkaerőpiac valós igényeinek és a célcsoport szükségleteinek megfelelően.
- Adósságkezelési tanácsadás, hogy megszűnjön a célcsoport számottevő részének ellenérdekeltsége (a jelentős közmű-, adó- és egyéb tartozások miatt) saját, legális foglalkoztatásában.
- Segítő szakemberek, pl. foglalkoztatási mentorok bevonásával, a hátrányos helyzetű, köztük roma közösségeket célzó munkaerő-közvetítés. Fontos elvárás a segítő szakemberekkel szemben, hogy ne csak a munkába állást segítsék, hanem a munkahely megtartását is kövessék nyomon és támogassák.
- Vállalkozások mentorálása a bevonáshoz, munkában tartásához, bérjellegű támogatások nyújtása vállalkozások számára.
- Közfoglalkoztatottak elsődleges munkaerőpiaci reintegrációja többek között személyre szabott, komplex humánszolgáltatásokkal.
- Munkáltatók ösztönzése munkahelyi járatok és munkásszállások biztosítására.
- A felzárkózás ügyének hangsúlyosabbá tétele gazdasági szervezetek társadalmi felelősségvállalásában.
- Jövedelemkiegészítő tevékenységeinek (pl. háztáji gazdálkodás) támogatása.
- A sikeres GINOP, EFOP, TOP programok folytatása, az egyetlen, dedikáltan a közfoglalkoztatottak képzését szolgáló program folytatása.

Vas megyei jó gyakorlatok

A munkához való hozzáférést jelentősen segítették az elmúlt évek során a Vas megyében is megvalósult, megvalósuló programok. Ezek közül is kiemeljük a paktumok és a Nő az ESÉLY projekteket.

Megyénkben 4 paktum projekt indult 2016-tól kezdődően. A **foglalkoztatási paktumok** működésének legfontosabb eredménye az anyagi támogatások és szolgáltatások nyújtásán túlmenően az összefogás és együttműködés. A különböző szervezetek, mint konzorciumi partnerek példaértékű és mintaszerű összefogása a minél eredményesebb együttműködés érdekében országos figyelmet is kapott, jó gyakorlatként több ízben regionális és országos rendezvényeken bemutatásra került.

Más problémák kezelésére javasolt, adaptálható programok például:

- Beillesztő képzés, amely az új kollégák beilleszkedését, szakmai ismeretek, feladatok egyszintre hozásában lehet nagy segítség.
- Ügyfél útja megbeszélések, amely segítségével a 4 paktum teljesítésének összehangolása, a kapcsolattartás, az információáramlás szintjei határozhatók meg mindenki számára átlátható, kezelhető módon.

- Együttműködést erősítő tréningek, amelyek révén a résztvevők kötetlenebb formában ismerhetik meg egymást és javul az egymás közötti kapcsolattartás minősége, a munkatársak napi hatékonysága.
- Operatív munkacsoport működtetése, amely révén cél volt, hogy felszínre kerüljenek a közös megoldást igénylő problémák, összehangoljuk a közös programokat, tájékoztassuk egymást az eredményekről, azokban a kérdésekben, amelyben felsővezetői döntésre is szükség van, közös álláspont kialakítása és ennek közvetítése a vezetők felé.
- A munkaerőpiaci igényekhez igazodó képzésfejlesztés.
- Célcsoporti speciális tájékoztató anyagok és személyes tanácsadással járó tájékoztatások tematikájának kidolgozása.

A Vas Megyei Foglalkoztatási Paktum 2014-2020 – TOP-5.1.1-15-VS1-2016-00001 – projekt konzorciuma – a Vas Megyei Önkormányzat, a Vas Megyei Kormányhivatal, a Nyugat -Pannon Terület- és Gazdaságfejlesztési Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.,- Kőszeg Város Önkormányzata és Vasvár Város Önkormányzata a megyei szintű foglalkoztatási fórum létrehozását kezdeményezték 2020 tavaszán. A kezdeményezéshez, fórum alapításához számos cég, vállalkozás – BPW- Hungária Kft., MAM-Hungária Kft., EGIS Gyógyszergyár Zrt. Körmendi Gyáregysége -, államigazgatási, szakmai szervezetek, oktatási központok – NAV Vas Megyei Adó- és Vámigazgatóság, Vas Megyei Szakképzési Centrum, Szombathelyi Tankerületi Központ, PTE Egészségtudományi Kar -, Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata és V. Németh Zsolt országgyűlési képviselő is csatlakozott. A paktum munka során szerzett gyakorlat ösztönözte a konzorciumi tagokat, szakmai közreműködőket, hogy vigyék tovább a foglalkoztatási párbeszédet, ezt szolgálja az új fórum.

A paktumok működéséről, rendezvényekről, eseményekről további tájékozódási lehetőség:

<http://vasmegyeipaktum.hu/>

<https://www.facebook.com/vasmegyeipaktum>

Nő az esély program arra az alapproblémára fókuszál, miszerint a 21. században hogyan oldható meg az a probléma, oldható fel az a konfliktus, mely a nők széleskörű szerep- és feladatkörében rejlik. Család – munkahely – foglalkoztatás; gyermek – munka – magánélet – munkatársak; gyermekvállalás – szülői felelősség – családfenntartás; lelki felkészültség – kommunikáció – konfliktus(kezelés) – tolerancia; szakmai munka iránti igény – szakmai tudás kamatoztatása – hiányszakmák – elfogadás – egyensúly – megbízhatóság – terhelhetőség. A program célja a nők foglalkoztatásának javítása, kiemelten az atipikus foglalkoztatási formákra, valamint a célterületen feltárt hiányszakmákra fókuszálva. A program során továbbá az együttműködés partnerei a munkáltatókkal való kapcsolatfelvételt, kommunikációt alapozták meg, hiszen a munkáltatók és a munkavállalók helyi szintű együttműködésének javítása elengedhetetlen a család és a munka összeegyeztethetősége érdekében.

A megvalósult programokról, rendezvényekről további tájékozódási lehetőség:

<http://www.vasmegeye.hu/szechenyi2020/no-az-esely/>

<https://www.facebook.com/csaladeskarrierpont>

Lakhatási krízishelyzet kialakulásának megelőzése, családok megfelelő lakhatási körülményeihez, lehetőségek felkutatása, források felkutatása, „telepszerű” területek megszüntetése

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- A hátrányos helyzetű területeken a hiányzó humánszolgáltatások pótlása, a meglévők megerősítése, a szakemberek tudásának megújítása.
- A gyermekek esélyeinek megtartása az iskoláskorban, korai iskolaelhagyás megelőzése.
- Az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása, a szakemberek támogatása szemléletformálás a hátrányos helyzetű roma közösségekben (életmód, egészségkultúra).
- A jövőkép nélküli, atomizálódott közösségek fejlesztése, kiemelt figyelemmel a fiatalokra a deviáns magatartási kockázatok csökkentése érdekében.
- A társadalmi felzárkózás ügyének társadalmasítása pozitív kommunikációval.
- A területi programok által elért eredmények rendszerszerű fenntartása.
- Szociális bérlakás rendszer bővítése, költséghatékony és minél kevesebb szakkompetenciát igénylő építési és felújítási módszerek alkalmazása.
- Mobilházak létesítése a rossz lakáskörülmények között élő, leginkább rászoruló személyek számára.
- Legszegényebb családok eladósodásának megelőzése érdekében előrefizetős/feltöltős órák beépítése, valamint a lakások energiahatékonyságának javítása.
- A rossz lakhatási körülményekből következő (nép)egészségügyi kockázatok és szegregációs hatások elkerülése végett biztosítani kell a lakások komfortfokozatának emelését, a komfort nélküli lakások megszüntetését (mosási, fürdési lehetőség megteremtése), közművekkel történő ellátását.
- Infrastrukturális fejlesztések – úthálózat, tömegközlekedés munkába és iskolába járáshoz a feltételek megteremtése.
- Foglalkoztatásba ágyazott képzés kereteinek megteremtése és erősítése.
- A romák által lakott kerttel rendelkező területeken a háztáji gazdálkodást szolgáló programok indítása.
- A roma nők aktív szerepvállalásának erősítése, közösségeik, civil szerveződéssé válásuk ösztönzése.
- Képesség-, készség- és kompetenciafejlesztés, egyéni problémák kiküszöbölése. A foglalkoztatási lehetőségek kihasználására megfelelő mobilitás biztosítása.
- A többségi társadalom érzékenyítése a kommunikáció eszközeivel. Lakossági, helyi konfliktusok kezelése, civil szerveződés segítése, önkéntesek bevonása.
- Állapotfelmérő egészségügyi szűrések és a feltárt egészségügyi problémák diagnosztikai, laboratóriumi, valamint szakorvosi vizsgálatok koordinálása, nyomonkövetése, egészségügyi segédeszközök biztosítása.
- A helyi szintű egyéni problémákra egyéni szintű problémakezelés – megfelelő erőforrások elkülönítésével. A centralizált forráselosztás helyett érdemes lenne egy a pályázókat segítő külön helyi támogatószervet létrehozni, ami a pályázatírástól a

menedzselésen keresztül segíti a helyi közösségeket. A telepprogramok pl. jobban figyelembe vehetnek az eltérő gazdasági-társadalmi lehetőségeket az ország különböző régióiban.

- A hátrányos helyzetű területeken élők elsődleges munkaerő-piaci foglalkoztatásának könnyítése.

Konkrét megoldási javaslatok felszínre kerültek a munkacsoportok egyeztetése során is:

- Háztartás-tervezési csoport (pl.: varrás, háztartás megszervezése, napirend kialakítása).
- Használt termékek „piaca”: a még használható, de az adott család számára már szükségtelen termékek cseréje.
- Szelektív hulladékgyűjtési akciók, ingatlanok körüli udvarrendezési programok.
- Településrendezési program: az érintett családok támogatása kerítések és járdák kialakításában.

Alapvető szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- A járási gyámhivatalokon és a család- és gyermekjóléti szolgálatok és központok munkatársain keresztül a települési szintű szolgáltatásokat szükséges erősíteni. A 2016-tól kötelező óvodai- és iskolai szociális munkások alkalmazása is segítség, amennyiben visszacsatolnak az egyes területeken működő valamennyi intézmény irányába
- A rászoruló várandós anyák bevonása a rendszeres gondozáson való részvételbe, a szülés előtti és szülés utáni feladatokra való felkészítés érdekében (védőnő, gyerekház, kampányok, mozgó szolgáltatások eszközével). Körükben az egészséges életmód, táplálkozás elősegítése. Ennek eszköze, hogy a bölcsődék, óvodák és a Biztos Kezdet Gyerekházak esetében ellátási szerződések jönnek létre a közfoglalkoztatási programokkal.
- A Biztos Kezdet Gyerekházak számának bővítése, és bennük mosási és fürdési lehetőség biztosítása.
- A bölcsődei expanzió folytatása a hátrányos helyzetű, köztük romák által sűrűn lakott vidékeken.
- Kötelező minimumfeladatok meghatározása az intézmények számára a programok jobb célzása érdekében.
- A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők, mint a hátrányos helyzetű családok beazonosítására alkalmas eszköz felülvizsgálata, az e körön kívüli rászoruló családok megragadása kifejlesztendő módszertan alapján.
- Biztosítani kell a védőnő és a gyermekorvos nem helyettesítéssel való elérését a hátrányos helyzetű településeken, illetve az egészségügyi alapszolgáltatásokat nyújtó szakemberek leterheltségének csökkentését, az ezt támogató helyi segítők alkalmazását, a védőnők megerősítését (pl. szükséges eszközökkel, közlekedésben).
- A következő fejlesztési időszakban az élelmiszercsomagok mellett lehetőség legyen tartósabb, hosszabb távú, szolgáltatásokra, beruházás típusú javakra (pl. fűtésre, közművek bevezetésére, a gyermekek tanulását segítő eszközökre) fordítani a forrásokat – amennyiben valódi igény van rá.
- A pályázati kiírásoknak figyelembe kell venni a munkaerőpiaci realitásokat: garantált bérminimumért sokszor nem lehet felsőfokú végzettségű munkatársat találni. Indokolt a követelmények és az allokalható források nagyobb összhangja, a projektmenedzsment keret felemelése kis projekteknél.
- Jogszabály-módosítás annak érdekében, hogy a törvény adta keretek vegyék figyelembe a települési önkormányzatok teherbíró-képességének különbségeit illetve a helyi gazdasági társadalmi sajátosságokat. Ez nemcsak a kisgyermekkor, hanem az aktív korúak ellátásaira is vonatkozik.

Vas megyében megvalósuló programok, jó gyakorlatok

Bűnmegelőzési program

- Az időskorúak áldozattá válásának megelőzése érdekében „Idősek védelme” program keretében kerül sor előadások megtartására. A korosztályt érintő jogsértések megelőzése érdekében az időskorúak bűnmegelőzési kortárssegítő programja megyénk öt településén működik.
- „Házhoz megyünk!” elnevezésű bűnmegelőzési programjának megyei feladatai között a bűnügyi helyzetelemzések alapján kijelölt településeken a délelőtti időszámban iskolai prevenciók előadásokat, a délután folyamán lakossági tájékoztató fórumot tartanak, a rendezvény teljes ideje alatt pedig információs pontot működtetnek, ahol folyamatos, közvetlen kommunikációt biztosítanak a lakosság részére.
- A programok során Mobil Bűnmegelőzési Centrumot működtetnek, kerékpárok „BikeSafe” regisztrációját biztosítják.
- A nyári időszakban „Bűnmegelőzési Strandparti” elnevezésű program keretében a fürdők területén (Sárvár, Bükfürdő és Szombathely) egész napos interaktív játékot, bűnmegelőzési tanácsadást biztosítanak a családok részére. Rendszeresen tartanak előadást, interaktív foglalkozásokat nyári táborok gyermekei részére.
- Intenzív bűnmegelőzési tevékenységet folytatnak a halottak napjához és az adventi időszakhoz kapcsolódóan. „Biztonságos adventet kívánunk!” program keretében a karácsonyi vásárokon és a bevásárlóközpontokban kitelepülést, vagyonvédelmi tájékoztatót hajtanak végre, sajtótájékoztatón keretében hívják fel a figyelmet az adventi időszak bűnmegelőzési tanácsaira.

A projektmegvalósítási időszakban több alkalommal tartottunk idősök és fogyatékkal élőkkel kapcsolatos témákban is egyeztetéseket. Továbbiakban ezeken a területeken született javaslatokat mutatjuk be.

Idősokkal kapcsolatos javaslatok

- Információ nyújtás az idősök ellátásáról, ellátási formákról, lehetőségekről - a különböző ellátásoknak elérhetőségének módjáról tájékoztatás
- Kórházi szociális munka továbbra is hangsúlyos elemet kell, hogy kapjon.
- A kistérségben a falugondnoki szolgáltatásnak kiemelt szerepűnek kell lennie, a közszolgáltatások, nem helyben intézhető ügyintézés igénybe vételének maximális biztosítása érdekében.
- Az időskorú személyek informatikai ismereteinek megalapozása, bővítése, interaktív programok szervezése.
- Bűnmegelőzési célú tájékoztatások.
- Iskolai közösségi szolgálatot töltő fiatalok részvétele az idős ellátásban, érzékenyítés a fiatal és idős korosztály között. Támogatók felkutatása.
- Aktív időskor érdekében nyugdíjasokat célzó programok.
- Egészségmegőrzés, szűrővizsgálatok, idősök részére prevenciók egészségnap szervezése.
- Intézmények akadálymentesítése, ehhez pályázatok.
- A térítési díjak esetében nem élünk a jogszabályi lehetőséggel, a gyermekek helytállása tekintetében.
- Támogatott lakhatás pályázati program folytatása.
- A nyugdíjas foglalkoztatás lehetősége, a közalkalmazotti jogviszony keretében is indokolt volna.
- Jelzőrendszer fejlesztése.

- Mindenhol nagyszámú a várakozó lista, a várakozók jelentős részét a demens jelentkezők teszik ki, megoldatlan az ő elhelyezésük, mert az időseket ellátó intézményekben kevés helyen működik demens részleg vagy osztály. Ezen a téren szükséges előrelépés.
- A hiányzó szakemberek pótlása céljából növelni kellene az anyagi és erkölcsi elismerést, képzéseket kell biztosítani
- Az Covid-19 járvány kapcsán új felzárkóztatási terület nem körvonalazódott, azonban a meglévő területeken már vázolt problémák súlyosbodtak a kihirdetett veszélyhelyzet okán, így a fejlesztendő területek nagyobb hangsúlyt kell, hogy kapjanak. Az idősek elmagányosodása hatványozottan megjelenik, különösen azoké, akik koruknál, vagy képességüknél fogva nem képesek a technikai eszközök alkalmazására. Ők gyakran lakásukba szorulva várják a külső segítséget, támogatást. A szociális ellátó rendszer nem mindig és nem mindenhol képes, a felmerült új igények nagyságára tekintettel, az igények kielégítésére, ezért a legmagányosabb, természetes támogató háttér nélküli idősek megsegítésére egy önkéntes hálózat kiépítése, koordinálása segítséget jelenthetne. Azok számára, akik koruknál, vagy képességüknél fogva képesek lennének a technikai eszközök alkalmazására, de ilyenekkel nem rendelkeznek, vagy igényeikhez mérten azokat használni nem tudják még szükségesebbé vált az informatikai ismeretek bővítése, tanfolyamok szervezése, ami adott esetben ugyancsak megvalósulhatna akár önkéntesek bevonásával is. Az eszköz használatának megtanításán túl, a használattal elérhető lehetőségekről is tájékoztatni kell az időseket. A fentiekkel nemcsak az idősek elmagányosodása csökkenthető, de a veszélyhelyzet miatt kialakult kisebb mozgástér okozta hátrányok is kiküszöbölhetőek. Önkéntesek segíthetnek a bevásárlásban, gyógyszerek kiváltásában, az informatikai eszköz segítségével pedig akár online bevásárlást (élelmiszer) is lehet már intézni. A veszélyhelyzet miatt, a felmerülő új szükségletekre reagálva, több település hozott létre újonnan falugondnoki szolgálatot, mely ugyancsak segíti, a későbbiekben segítheti az idősek ügyintézését, például az online megrendelt és kifizetett élelmiszer hazaszállítását. Összességében új szolgáltatási hiányok, beavatkozási területek nem jelentkeztek. Ugyanakkor a fennálló szolgáltatási hiányok kezelésére hatványozottabban szükség van.

Fogyatékkal élőkkel kapcsolatos javaslatok

- Támogató Szolgálat szolgáltatásainak biztosítása a megye egész területén. Jelenleg a Kőszegi Járás teljes egészében ellátatlan, hiányzik ez a típusú szociális alapszolgáltatás. A Támogató Szolgáltatás keretein belül biztosítható a különböző típusú fogyatékkal élő emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáférése, munkába, egészségi, oktatási intézménybe való eljutása. (speciálisan felszerelt gépkocsi, kísérő személyzet) A képzett segítő, gondozó szakemberek segítik a mindennapokban az ellátottakat a minél önállóbb életvitel gyakorlásában. A meglévő szolgálatok túlterheltek, nem tudnak minden szállítási igényt kielégíteni.
- A meglévő szolgálatok működési feltételeinek javítása. (akadálymentes gépjárművek, speciális eszközök vásárlásának támogatása)
- Akadálymentesítés. – Bárki érintett lehet egy baleset, egy átmeneti helyzet miatt is. Külön megfogalmazott kérés a szombathelyi uszodára vonatkozóan, beemelő a városi uszodában, a strandon.

- Kifejezetten az értelmileg akadályozottak részére könnyen érthető kommunikációval készített kiadványok, tájékoztató anyagok az igénybe vehető ellátásokról, szolgáltatásokról a közintézményekben.

Egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- Védőnői hálózat kapacitásfejlesztése, a betöltetlen védőnői állások betöltésének ösztönzése. A védőnők megerősítése: segítő személyzet, szolgálati lakás, eszközellátás javítása, szolgálati gépjármű, a végzettséggel rendelkező védőnők visszairányítása a pályára.
- Az egészségügyi alapellátás fejlesztése, megerősítése a költséges és nem hatékonyan működő kórházi ellátással szemben.
- „Mobil” egészségügyi ellátások, általános egészségügyi vizsgálatok, szűrések végzése, együttműködés a szűrővizsgálati feladat különböző szereplőivel.
- Egészségtudatosság, egészséges magatartás érdekében tájékoztatók, kampányok szervezése, a népegészségügy további fejlesztése.
- Helyi segítők a közösségek közvetlen elérése, tájékoztatása érdekében.
- A Nő az esély program kiterjesztése a kórházakra, roma lányok, asszonyok, férfiak munkahelyhez juttatása az egészségügyben. Foglalkoztatásba ágyazott képzés lehetőségének megteremtése a szociális ellátásban megvalósított program mintájára.
- Az orvosieszköz-ellátás fejlesztése.
- A tudatos családtervezés segítése a hátrányos helyzetű, szegénységben élő roma családok esetében. Ingyenes fogamzásgátló lehetőség megteremtése, fiatalkori felvilágosítás az általános iskolások és szüleik körében.
- A gyermekek és munkavállalók számára az alapvető orvosi eszközök biztosítása, a sikeres tanulás és munkavégzés elősegítése érdekében (szemüveg, hallókészülék, gyógyászati segédeszközök).
- Az Egészségfejlesztési Irodák (EFI) fejlesztése (szakemberek létszámának növelése, mentálhigiénés szolgáltatások nyújtása).

Vas megyében megvalósuló programok, jó gyakorlatok

Védőnői javaslatok: Roma felzárkózást célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférésnél kerül megfogalmazásra

Terjedelme miatt külön mellékletben a Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Szervezete intézmény anyaga, amely részletezi a következő területeken végzett tevékenységeit:

- háziorvosi, házi gyerekorvosi ellátás,
- védőnői ellátás,
- fogászati ellátás,
- iskola-egészségügyi ellátás.

Gyermekvédelmi és gyermekjóléti szolgáltatásokhoz való hozzáférés.

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- A gyermekjólét területén érdemes a különböző intézményi fejlesztési projekteket (pl. óvoda/bölcsőde) külön pályázatban meghirdetni, mivel eddig a közös konstrukcióban az óvodai fejlesztés háttérbe szorította a bölcsődeit.
- A kábítószer-használat és a kábítószerekkel kapcsolatos problémák fiatalok körében történő megelőzése.
- Tudatos családtervezés segítése a hátrányos helyzetű, szegénységben élő roma családok körében. Ingyenes fogamzásgátló lehetőség megteremtése, fiatalkori felvilágosítás az általános iskolások és szülei körében. Ösztönözni kell a fiatalok családalapítását, gyermekvállalási kedvét a családok otthonteremtési kedvezményével, az első házasság kedvezményeivel és a diplomás GYED-del, valamint elő kell segíteni a munka és magánélet összehangolását rugalmas foglalkoztatást elősegítő intézkedésekkel, a részmunkaidőben foglalkoztatott kisgyermekes munkavállalók utáni kedvezményekkel.
- Megfelelő áldozatvédelem, a hatékony megelőzés és tudatformálás, az elkövetők felderítése és felelősségre vonása, a sértettek megóvása, partnerség, a reintegráció támogatása, a kárenyhítés hatékony szabályozása.
- A családon belüli erőszak témájában elsődleges cél a szemléletváltás és a látencia csökkentése, valamint a büntető/igazságszolgáltatási megközelítés helyett szociális-, gyermek- és családvédelmi eszközök alkalmazása, valamint az áldozatvédelem fejlesztése.
- Szintén fontos a szociális, gyermekvédelmi, gyámügyi, rendvédelmi szakemberek felkészítése, valamint a megelőzésben a pedagógusok érzékenyítése. Rendszeres probléma az egyes alrendszerek közti információáramlás elégtelensége (egy-egy eset több szálon is futhat, pl. válóper, gyermekbántalmazás, elkövetőnél történő gyermekelhelyezés).

Vas megyében megvalósuló programok, jó gyakorlatok

Bűnmegelőzési program

A Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztálya tevékenysége során kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmet, az áldozatvédelmet, a kábítószer-prevenciót, a megelőző vagyonvédelmet, a környezetvédelmet és az időskorúak áldozattá válásának megelőzését. A gyermek- és ifjúságvédelem területén folyamatban vannak az országos OVI-ZSARU, a DADA és az ELLEN-SZER programok.

Mind az óvodások részére tartott OVI-ZSARU foglalkozások, mind pedig az általános iskolások részére a DADA program keretében, valamint a középiskolások részére az ELLEN-SZER program keretében tartott prevenció órák az óvodai, illetve az alap- és középfokú oktatási intézményekkel kötött együttműködési megállapodások alapján kerülnek megtartásra a tanévek során, rendszeres jelleggel.

Az OVI-ZSARU programot a megye öt településének nyolc óvodájában, a DADA programot a megye nyolc településén, tizenhat általános iskolában és egy tagiskolában oktatják, összesen huszonkilenc osztályban, az ELLEN-SZER programot két szombathelyi középiskola négy osztályában folytatják.

A saját kezdeményezésű programjuk, a „Leszerellek” program keretében a középiskolás korosztály részére az általános bűnmegelőzési ismeretek (gyermek- és fiatalkorúakra vonatkozó büntetőjogi szabályok, fiatalok által leggyakrabban elkövetett bűncselekmények és következményeik), továbbá az internet veszélyei, az áldozattá válás elkerülésének lehetőségei, az értékeink védelme, vagyonvédelem, a külföldi munkavállalás veszélyei, az emberkereskedelem, a prostitúció témái, valamint drogrevenüciós előadások (prevenüciós kisfilmek, esetek bemutatása) kerülnek feldolgozásra, megtartásra. A program részét képezi a környezetvédelemmel összefüggő szabályok, a környezeti jogsértések témáinak oktatása is.

A gyermek- és fiatalkorúak áldozattá és bűnelkövetővé válásának megelőzése érdekében a prevenüciós programok oktatásán túl az óvodákkal, az alap- és középfokú tanintézetekkel széleskörű együttműködés alakult ki. Az iskolákban megjelenő jogsértő cselekményekről, az ifjúságvédelmi felelősökkel és a pedagógusokkal kiépített jó kapcsolatnak köszönhetően, azonnali információáramlás valósul meg.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadói hálózat a 2013/2014-es tanévben kezdte meg működését megyénkben. A Szombathelyi Rendőrkapitányság állományában három fő, a Körmendi Rendőrkapitányság állományában egy fő bűnmegelőzési tanácsadó végezi e tevékenységet, összesen tizenegy középfokú oktatási intézményben Szombathelyen, Körmenden és Szentgotthárdon. A bűnmegelőzési tanácsadók elsősorban bűnmegelőzési, ifjúságvédelmi feladatokat látnak el. Az együttműködési megállapodásban rögzített időtartamban fogadóórákat tartanak az érintett oktatási intézményekben, biztosítva ezzel a rendőri jelenlétet az iskolákban. A tizenöt-tizennyolc éves korosztályt veszélyeztető jogellenes cselekményekkel kapcsolatban prevenüciós előadásokat tartanak a felmerülő igények alapján.

A kábítószer prevenüció

A saját kezdeményezésű programjuk, a „Leszerellek” program keretében a középiskolás korosztály részére az általános bűnmegelőzési ismeretek mellett a drogrevenüció témaköre (prevenüciós kisfilmek, esetek bemutatása) kerül feldolgozásra.

A drogrevenüciós előadásokon a statisztikai adatokat, valamint az ismert kábítószer-használatra vonatkozó ismereteket felhasználva kiemelten kezelik a kábítószerekre vonatkozó jogi szabályozás ismertetését, különös tekintettel a designer drogokra. Az előadások megtartására az intézmények igényei szerint és ütemezésében, az osztályfőnöki órák keretén belül került sor.

A „Szülők és a családok a Rendőrség kiemelt partnerei a kábítószer-bűnözés megelőzésében” elnevezésű program végrehajtásában rendőrkapitányságonként egy fő drogrevenüciós tiszt vesz részt. A Rendőrség 2014 szeptemberében a kiskorúak kábítószer-fogyasztásának csökkentése érdekében új programot indított, melynek célja, hogy minden tizenkettő és tizennyolc év közötti gyermeket nevelő szülő lehetőséget kapjon arra, hogy – évente legalább egy alkalommal – közvetlen, személyes és interaktív tájékoztatásban részesüljön a kábítószer-fogyasztás büntetőjogi következményeiről. A kezdeményezés a szülők megelőzésben betöltött szerepét hangsúlyozza. A programban résztvevő rendőr az alap- és középfokú oktatási intézményekben – tanévenként legalább egy alkalommal – összevont szülői értekezletet tart a kábítószer- bűnözéssel kapcsolatos kockázatokról; kéthetente egy alkalommal – mindig azonos időpontban – egy órás időtartamban telefonos ügyeletet tart azon szülők részére, akik problémájukat telefonon szeretnék megbeszélni. A programban résztvevő rendőrök elérhetőségei megtalálhatóak az érintett iskolákban kihelyezett tájékoztatókon.

A Kábítószer-Ellenes Világnaphoz kapcsolódó időszakban, június hónapban, programsorozatot hajtanak végre, amelynek részét képezik a prevenció előadások, foglalkozások szervezése, rendezvényeken megjelenés, drogprevenció kiállítás szervezése.

Roma felzárkózást célzó szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Beavatkozási irányok (általánosságban):

- A roma nők képzése annak érdekében, hogy csökkenjen a közfoglalkoztatásban dolgozók és a szakképzetlen munkát végző roma nők aránya.
- A nemzetiségi kultúra hatékony, célzott támogatása.
- Sikeres roma életutak ismertté tétele a média segítségével, példakép-állítás.
- Humán közszolgáltatásokban dolgozók részére szemléletformáló képzések biztosítása.
- A hátrányos helyzetű térségekből, roma közösségekből származó munkavállalók számának növelése a közszolgáltatásokban.
- A roma kultúra és történelem terjesztése, hangsúlyosabb megjelenése a köznevelésben, a roma kultúra terjesztése helyi és országos szintű rendezvények keretében.
- A közösségek megerősítése, közösségi konfliktusok és a romákkal szembeni hátrányos megkülönböztetés további csökkentése.
- Az érintettek széleskörű bevonása a szakpolitikai döntéshozatalba.
- A civil aktivitásokhoz és a szervezetek alapításához és működtetéséhez további finanszírozási és humánerőforrás támogatásra van szükség.
- A marginalizált nyelvi csoportok gyermekei számára nyelvet és kultúrát megtartó, de magas fokú írástudást idegennyelv-tudást kínáló, hatékony programok biztosítása.
- Célzott kutatások a cigány csoportok nyelvhasználati sokféleségének, anyanyelvi összetételének, kétnyelvűségének és az iskolába kerülő gyerekek romani/beás nyelvtudásával kapcsolatban.
- A nemzetiségi oktatásban résztvevők számának növelése a köznevelésben és a felsőoktatásban, a romani nyelv írásbeliségének támogatása.
- Megfelelő szakképzettséggel rendelkező pedagógusok képzése a romani és beás nyelvű oktatás minőségének fejlesztése érdekében.
- A cigányellenesség elleni küzdelemnek magában kell foglalnia a romákat célzó előítéleten alapuló gyűlölet-bűncselekmények és gyűlöletbeszéd megelőzését és az ellenük való célzott intézkedéseket – a többségi társadalomra támaszkodó politikai akarat jegyében.
- A nemzetiségek tagjainak nyújtott szolgáltatások során a mainstreaming alkalmazása, azaz az általános, megszokott szolgáltatások körébe való beillesztése.

Védőnői javaslatok:

- Folyamatos egészségfejlesztés, családi életre nevelés: rendszerességre nevelés, személyi-és környezeti higiénia, igénytelenéggel kapcsolatos ismeretbővítés, pénzgazdálkodással kapcsolatos ismeretek átadása, lakókörnyezet iránti megbecsülésre nevelés.
- Iskolai végzettségnek megfelelő munkahely biztosítása.
- Információáramlás folyamatos monitorozása, hogy mindenkihez időben eljussanak a releváns információk, ezáltal részesei lehessenek a lehetőségeknek és tudjanak a kötelezettségeikről.
- Ügysegédek alkalmazása, akik segítenek a hivatalos ügyek intézésében, papírok kitöltésében.

- Alacsony fogyasztói áru és megfelelő minőségű fogamzásgátlási eszközök, ehhez a témához tartozó rendszeres egészségfejlesztés már általános iskolás kortól kezdődően.
- Megfelelő minták mutatása.
- Jelzőrendszer működtetése.

Egyéb megoldási javaslatok, jó gyakorlatok

Pályázatok

A hozzáférés részeknél említett pályázatok melletti, további pályázatok – a teljesség igénye nélkül - amelyek segítik vagy segítették az elmúlt években az esélyegyenlőség megvalósulását.

TOP-5.3.1 A helyi identitás és kohézió erősítése felhívás keretében megvalósuló Kőszeghegyaljai identitás - megyei kohézió című projektben megvalósuló programok, rendezvények.

A szűkebb értelemben vett célterület Bózsok, Cák, Kőszegdoroszló, Kőszegszerdahely és Velem, Gyöngyösfalu, és Lukácsháza Községek közigazgatási területe. Tágabb értelemben a projekt célja a Vas megyei identitás megragadása és erősítése is, így hatását tekintve egész Vas megyére kiterjedő eredményeket kívánt elérni.

A program célja a helyi identitás és kohézió erősítése a Kőszeghegyaljai térség hét településén a Vas Megyei Önkormányzat szakmai közreműködésével, irányításával. Fontos feladat a közösségi élet intenzitását, a helyi identitás erősségét befolyásoló problémák, szükségletek feltárása, megoldási, cselekvési javaslatok készítése és azok megvalósítása a lakosság bevonásával.

A programról és az eredményekről bővebb tájékozódási lehetőség:

<http://www.vasmege.hu/szechenyi2020/top-5-3-1-16-a-helyi-identitas-es-kohezio-erositese/>

FAIRPLAY PROJEKT EFOP-1.3.7-17-2017-00242 a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás pályázata.

A pályázat keretében számos szakmai program került lebonyolításra a projekt részeként, amelynek célja:

- Formális, meglévő közösségek erősítése, új közösség létrehozása a konzorciumi partnerség keretében.
- Társadalmi együttélés javítása közösségfejlesztéssel, közösségi tér kialakításával, ahol a hátrányos helyzetű személyek és a társadalom többi tagjai részére az együttműködés színtere biztosítottá válik.
- Hátrányos helyzetű személyek, kiemelten roma személyek ön-érdekérvényesítő és önszerveződési képességének kialakítása, fejlesztése az egyéni tanácsadások révén, célcsoport specifikus tréningekkel, valamint esetmegbeszélésekkel.
- Bűnelkövetővé válás megelőzése, szenvedélybetegség megelőzése a célcsoport körében.
- Szombathelyi Egyházmegyei Karitás közösségi tevékenységének fejlesztése, a projekt keretében kidolgozott fejlesztési terv alapján, amely támogatni fogja a szolgáltatások adekvát, komplex rendszerré szervezését, valamint a hatékony tevékenység-koordináció kialakítását, és a nyújtott szolgáltatások színvonalának javítását, bővítését.
- A Jó gyakorlatok gyűjteményben azok a szolgáltatások, együttműködések, foglalkoztatás, stb. található meg, amelyek a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás számára a jó gyakorlatot jelenti, és szakmai berkekben példaértékű, valamint az érdeklődő intézmények részére bármikor átvehető, beépíthető a szakmai munkába.

Jó gyakorlatok:

http://konszenzus.org/wp-content/uploads/2020/05/Szombathelyi_Egyhazmegyei_Karitasz--Jo_gyakorlatok_gyujtemenye.pdf

Megjegyezzük, hogy a jövőben célszerűnek tartanánk egy olyan összefoglaló dokumentumlistát készíteni, amiben összegyűjtésre kerülnének a megvalósított pályázatok, meghatározva a szakmai

tartalmi vagy területi átfedéseket, egymásra épüléseket, amelyek tovább segítenék a jövőbeni tervezéseket, ill. a hiányok feltérképezését.

Működő példák

Fogyatékkal élők és hajléktalanokkal foglalkozó intézmények

A Fogyatékkal Élőket és Hajléktalanokat Ellátó Közhasznú Nonprofit Kft. Szombathely város szociális ellátásának két nagy tevékenységét látja el.

- Fogyatékos emberek alap- és nappali ellátása: Önálló életvitelt támogató szolgáltatások (Támogató Szolgálat, Fogyatékos Emberek Nappali Szolgálata); Foglalkoztatást elősegítő szolgáltatás (4M Szolgálat, munkaerő-piaci szolgáltatás)
- Hajléktalan embereket ellátó szociális intézménye: Utcái szociális szolgálat (tartósan utcán tartózkodó egyének ellátása); Átmeneti szállás (személyeknek az elhelyezése); Nappali melegedő (tartósan utcán élő emberek nappali ellátása); Éjjeli menedékhely (éjszakai szállás biztosítása); Háziorvosi szolgálat (hetente két alaklom); Hajléktalanok Otthona (idős hajléktalan emberek ellátása)

Pannon Helyi Termék

A Pannon Helyi Termék Nonprofit Kft. 2007-ben jött létre. Székhelyük Oszkóban található, de emellett Szombathelyen is jelen vannak. Oszkóban vinotékát, illetve helyi termék boltot üzemeltetnek, Szombathelyen termelői piacot, pékséget és bevásárló közösségeket szerveznek. Alapvető céljuk a Nyugat-Magyarországon fellelhető és előállítható mezőgazdasági és kézműipari termékek összegyűjtése, fejlesztése, hatékonyabb előállításuk ösztönzése, egységes arculatú megjelenítése, piacra jutásuk segítése. Magyarországon nonprofit szervezetként az elsők között karolták fel a helyi termékek ügyét. A hatékonyabb együttműködés érdekében 16 szervezettel (népművészeti egyesületek, falusi turizmus szövetségek, vidékfejlesztési civil szervezetek, önkormányzatok, önkormányzati társulások) közösen létrehozták a Pannon Helyi Termék Klasztert. Mára már több mint félszáz tagjuk van: hagyományos élelmiszer előállítók, mezőgazdasági termelők, kézművesek. A klaszter együttműködési megállapodás aláírásával jött létre, mely szabályozza a célokat, feladatokat, tagságot, a menedzsment feladatait, a működési alapelveket.

Digitális Batman

Az iskolák 2020 márciusi bezárása a koronavírus-járvány miatt, és a digitális oktatásra való átállás kapcsán indított el egy magánszemély a Facebookon egy olyan csoportot, ahol mások által már nem használt, de még jól működő digitális eszközök találtak új gazdára. A csoport tagjai között vannak olyan informatikusok is, akik az eszközök telepítésében, beüzemelésében segítenek. A csoport azóta is működik.

<https://digitalisbatman.hu/hu/>

<https://www.facebook.com/groups/861721807609145/>

Vas Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház

A Vas Megyei Család, Esélyteremtő és Önkéntes Ház 2012. október 1-től kezdte meg működését Szombathelyen. Tagjai egy 20 irodából álló országos hálózatnak, mely szakmai tevékenységét az Emberi Erőforrások Minisztériuma támogatja. Tevékenységük során kiemelt figyelmet fordítunk a hátrányos helyzetű társadalmi rétegekre (romák, gyermekek, hátrányos helyzetű településeken élők, stb.), valamint fontosnak tartják a megnevezett fókuszcsoportok társadalmi befogadásának

elősegítését. Az iroda prioritásai közt szerepel érzékenyítő, szemléletformáló programok kidolgozása, megvalósítása a fiatal korosztály számára. 2015-től őszétől kiemelten foglalkoznak tehetséggondozással a Nemzeti Tehetség Program keretében. A Ház illetékességi területe Vas megye, így megyei szinten várják az érdeklődőket!

Charity Shop – közösségi bolt a helyi közösségért

Facebook oldaluk bemutatkozása: „Mindannyian találkoztunk már a közismert adományozási formákkal: küldhetünk pénzt egy számlaszámra, vagy különböző dolgokat adhatunk segélyszervezeteknek, hogy eljuttassák a rászorulóknak. De mi van azokkal, akik rászorulnának a segítségre, de nem szeretnék feltárni problémájukat? És mi van az adományozókkal, akiknek a segélyszervezetek adománygyűjtési időpontjai nem felelnek meg, vagy más célra szeretnének adományozni? Számukra megoldás a Charity Shop. Az első Charity Shop (adománybolt) 1941-ben nyílt meg Londonban. Napjainkra több, mint 8 000 ilyen üzlet van Angliában, de Európában, Amerikában és Ázsiában is népszerűek. Magyarországon még újdonságnak számítanak az adományboltok, amelyek egyfajta közösségi teret is biztosítanak. Ezek az üzletek a pályakezdőknek, diákoknak a szakmai gyakorlat megszerzéséhez, az idősebb korosztálynak a szabadidő eltöltéséhez, a munkanélkülieknek a munka világába történő visszailleszkedéséhez biztosítanak lehetőséget és aktívan segíthetik az egészségügyi műtéteken átesettek rehabilitációját is. A rendszer működése egyszerű: az adományozni vágyók beviszik és térítés nélkül eladásra ajánlják fel a már nem használt, de mások számára még értéket képviselő személyes használati tárgyaikat, amit az üzlet vevőköre kedvező áron vásárolhat meg. Az üzletekben az adományokat szigorúan minősítik és csak a legjobb árúk kerülnek forgalomba. Az adományboltokban a társadalom minden csoportja megfordul. Különösen népszerű az alacsonyabb jövedelemmel rendelkezők körében, de szívesen keresik fel gyűjtők, régiségek szerelmesei. A környezetvédők is kedvelik, mivel a feleslegessé vált dolgaink újrafelhasználása sokkal kevésbé terheli a környezetet, mint az új javak elkészítése és csökken a keletkezett hulladék mennyisége is. Miközben a vevő vásárlásával kielégíti saját igényét, jót is tesz, mivel a bevétel – az üzemeltetési költségek levonása után – valamilyen közösségi célra fordítódik. A Vas és Zala megyei Charity Shop üzletek az elmúlt években közel három millió forint értékben támogattak helyi célokat és szervezeteket. 12 új munkahelyet teremtettek, ebből 9 helyet megváltozott munkaképességű munkavállaló tölt be. 30 tonna ruhát és cipőt adományoztak karitatív szervezeteknek, akik azt rászorulókhöz juttatták el. A Nagykanizsán, Szombathelyen, Zalaegerszegen, Zalaszentgróton működő közösségi boltok árukészletének összetétele sokszínű, a legkisebb üzletben is több, mint 5 000 féle különböző termékkel találkozhatnak a betérők, a készlet pedig percről-percre változik, ezért érdemes rendszeresen visszatérni.”

Vas Megyei Civil Közösségi Szolgáltató Központ:

A szervezet célja egy olyan szakmai tanácsadási, képzési és információs rendszer működtetése, amely a megyei civil szervezetek működésének hatékonyság-javulását, a közigazgatás, civil és vállalkozói szektor közötti kapcsolatokat, szakmai együttműködések megerősödését eredményezi.

Zonta Klub

A Zonta Club Szombathely 1990. novemberében csatlakozott az 1919-óta működő Nemzetközi Zonta hálózathoz, önálló, helyi társadalmi szervezetként, hazánkban elsőként.

Céljaik, feladataik meghatározásánál, szervezeti életük, nemzetközi - Európai kapcsolataik kialakításánál figyelnek a Zonta International elvárásaira, javaslataira, de tevékenységük meghatározásában döntő szerepet játszik a helyi környezet, annak szükségletei, igényei. A nők érdekében végzett tevékenység és a szociális jellegű szerepvállalás párhuzamossága jellemzi működésüket. A nők élethelyzetének javítására, közéleti szereplésének erősítésére irányuló lépések, segítségnyújtás a gyermekeknek, fiataloknak - legyenek fogyatékkal élők vagy támogatásra szoruló

tehetségesek - idős emberek, gyermeküket egyedül nevelők felkarolása, visszatérő mozzanatok a klub éves munkájában.

LÉT Szombathelyért Egyesület

Az Egyesület célja: egyrészt a szombathelyi és környékbeli fiatalok szociális-környezetvédelmi érzékenységének kialakítása, növelése, valamint kulturális látókörének szélesítése az egyesületi tagok számára pozitív mondanivalót hordozó társadalmi és zenei szubkultúrákkal való megismertetés, illetve e közösségek helyi csoportjainak életébe való aktív bevonás révén; másrészt az e körbe tartozó zenekarokkal történő minél szorosabb együttműködés.

Orsós Atya programjai

Orsós Zoltán Celldömölk-Alsóság (Szent Miklós) plébánia plébánosa

Fontos küldetésének érzi, személyes érintettsége révén is, hogy mindennap megszólítsa a roma embereket, s számukra egy jövőképet, lehetőséget adjon a mindennapok másképpen történő megélésére.

- Romaság kultúrája, múltja – milyen életet éltek az 50-es 60-as években, hogyan vált ez semmissé, átvezetni a mai világba, beilleszkedés segítése.
- Fiataloknak, fiatalokkal zenélnék. Nyitott előadások a kábítószerrel kapcsolatosan – hogyan lehet visszatérni, milyen egy pap mindennapja a katonaságnál, súlyos baleset után hogyan lehet talpra állni.

Családbarát munkahely és családbarát munkahelyi vezető díjak megyei szinten

A Vas Megyei Közgyűlés 7/2018. (X.01.) számú önkormányzati rendeletében alapított Vas Megye Családbarát Munkahelye – Díj 2 kategóriában: Vas megyei telephelyen 100 fő foglalkoztatottig és Vas megyei telephelyen 100 fő foglalkoztatott felett – és Vas Megye Családbarát Munkahelyi Vezetője Díj kategóriában minden évben pályázati felhívást tesz közzé. Nagy elismerésnek tartják a munkáltatók ezeket a díjakat is az országos, hasonló díjak mellett is.

Alpokalja Nagycsaládos Egyesület Szombathely

Az Egyesületet 1988-ban harmincegy család alapította. Ma több mint 650 család tartozik hozzájuk. Egyesületük alapszabályban rögzített célja: „A szülői hivatás megbecsülésére, a gyerekek vállalásának tiszteletére nevelés, a házasságért érzett felelősség erősítése, a családi életre nevelés”. Céljuk továbbá: “felmutatni a társadalom számára és tudatosítani azokat az értékeket, amelyeket a nagycsaládosok hordoznak”: az önzetlen, az áldozatot is hozni kész szeretetet, a kenyér megosztásának képességét, a kicsiben is bővelkedést, a fontos dolgok megbecsülését, a kicsik és gyengék elfogadását, a jókedvű adni tudást.

Létrehoztak egy önszorgató, és egymást is segítő közösséget, amely érdekvédelmet, tanácsadást, segítségnyújtást végez, valamint programokat szervez, továbbá közvetíti az adományokat a rászorulóknak.

Női Vállalkozói Klub Egyesület

2012-ben 23 alapító taggal alakult. Célja, hogy a Vas megyei vállalkozó nők számára együttműködést és kapcsolatépítést lehetővé tevő közösségi keretek megteremtésével segítse a helyi gazdasági és társadalmi életben történő szerepvállalást, biztosítsa esélyegyenlőségüket. Továbbá információnyújtással, tájékoztatással, gazdasági és egyéb lehetőségek, ötletek feltárásával, programok szervezésével, közös akciók indításával javítsa helyzetüket. A klub a közösségi élet színtereként a hasonló gondolkodású és hasonló nehézségekkel küzdő vállalkozó nők szabadidejének hasznos eltöltéséhez is hozzá kíván járulni.

Soroptomist Club Szombathely

2014-ben alakult SI Club Szombathely Colonia Savaria a nők hangja (Szombat)helyben, tevékenységével segítve az egyedülálló anyákat, a családon kívül felnövő gyerekeket, a fogyatékkal élő fiatalokat és családjaikat, és felemeli szavát a nők elleni erőszak ellen. Az 1921-ben alakult Soroptimist International a karitatív céllal tevékenykedő nők egyik legnagyobb szervezete, mottója szerint "A nők hangja a nagyvilágban". A világ 22 országában több mint 75000 taggal, politikától, vallási, világnézeti hovatartozástól független világszervezetként, klubhálózatban fogja össze azokat a nőket, akik tenni szeretnének saját, valamint tágabb környezetük javításáért, a nők és lányok jogaiért, életük jobbá tételéért, saját kiemelkedő képességeik és szakmai tudásuk felhasználásával.

ÖNGONDOSKODÓ HÁZTARTÁSOK - ZÖLDELLŐ KERTEK

TAVASZI VETŐMAG PROGRAM

A Katolikus Karitászs országos központja évek óta meghirdeti ezt a segélyprogramot, amelynek keretében vetőmagot biztosít olyan családoknak, akik rendelkeznek kis konyhakerttel, és vállalják, hogy tavasztól művelik földjüket.

A program célja, hogy a családok – főként munkanélküli szülők esetében – a kapott vetőmaggal, kertjeik művelésével megtermeljék maguk számára a szükséges zöldségeket.

A vetőmagcsomagokban összesen 15 féle zöldségmag található. A csomagok tartalma általában: sárgarépa, zöldborsó, bab, dughagyma, uborka, spárgatök, kukorica, karalábé, spenót, saláta, sütőtök, cékla, cukkini, karalábé és retek.

A Karitászs fontosnak tartja, hogy a program során szakmai segítséget is biztosítson a családoknak, hogy kertjeikben a lehető legnagyobb termést takaríthassák majd be. Országszerte segítik szakemberek a kertek művelését, s emellett az önkéntesek szükség szerint eszközöket is biztosítanak a családoknak. A program az EMMI támogatásával valósul meg.

Munkacsoportos egyeztetések során nyert további információk, megoldási javaslatok

Megfelelő időben a megfelelő helyen lenni, avagy az információáramlás egy lehetséges módja.

A munkacsoportok egyeztetése során merültek fel olyan igények, amelyre egy-egy másik résztvevő tudott azonnal megoldást javasolni.

Például gyermekotthon és egyetemi gyakorlat összekapcsolása – egy gyermekotthon ajándékba kapott korcsolyapálya belépőket, uszoda belépőket, de nem volt szakszerű animátoruk. A rekreációs egyetemi hallgatóknak van olyan félévük, ahova ez a gyakorlat beiktatható volt.

Védőnők részére méhnyakrák vizsgálószékek biztosítása megyei pályázati (nő) projektből – megyei vezető védőnő tájékoztatta a résztvevőket a védőnők képzéséről, amely során megemlítette, hogy sajnos a vizsgálatokhoz szükséges eszközök beszerzése anyagi okok miatt számukra problémás. Az egyik jelenlévő résztvevő az aktuálisan futó pályázati programjába ezek beszerzését azonban fel tudta ajánlani, beszerzésre és átadásra kerültek azóta a vizsgálószékek: <https://www.vaol.hu/kozelet/helyi-kozelet/negy-nogyogyaszati-szeket-adtak-at-negy-vasi-falunak-4024464/>

Egyik alkalommal valaki tehetséges roma gyerekek támogatása kapcsán megemlítette, hogy egy kislánynak zeneszerszám beszerzéshez lenne szükség anyagi támogatásra. Többen azonnal tudtak javaslatot tenni, hogy hol, kihez, milyen formában lehet ehhez segítséget kérni, ill. kapni.

A jelzőrendszerekkel kapcsolatban több helyen igazolódott, hogy maga a rendszer jó, működik is, de javítani szükséges a hatásfokon, ehhez minden érintettet fel kell készíteni a saját feladatára és visszaellenőrizni, hogy él a lehetőséggel.

Az elmúlt években - számos pályázat segítségével is – rengeteg tájékoztató, felvilágosító, érzékenyítő rendezvény került megszervezésre, lebonyolításra, ugyanakkor sok olyan visszajelzés is érkezett, hogy nehéz a célcsoportokat ténylegesen bevonni, mert nehezen mennek el. Ennek okait fel kell tárni és azok eredményeit figyelembe véve szervezni ezeket. Pl. vállalkozásoknak szervezett rendezvény esetében mikor legyen? Napközben- dolgoznak, késő délután- még mindig dolgoznak, este – családdal szeretnék tölteni az időt. Kisgyerekes szülők esetén a rendezvényeknél gyerekefelügyelet biztosítása lehet megoldás ebben a problémában. Minden területen vagy településen legyen egy olyan személy, aki rendszeresen foglalkozik ezekkel a témákkal is, erre lehet megoldás a közművelődési szakemberek alkalmazása. Az viszont már problémát okoz, hogy olyan alacsony bérezést kínálnak nekik, hogy azért az összegért kevesen vállalják.

ÖSSZEGZÉS

A megyei projektek működtetése során nagy hangsúlyt helyeztünk arra, hogy minél több párhuzamosan futó projekttel vegyük fel a kapcsolatot. Mi meghívtuk egy-egy projekt képviselőt, ill. mi magunk meghívásokat kaptunk bemutatkozási lehetőséggel mások projektjeiben. Így saját tapasztalatok alapján is látjuk, mint ahogy országos adatok is mutatják, sok helyen zajlik sokféle projekt, gyakran egymás rovására.

A hátrányos helyzetű csoportok esetében is igaz, hogy a részükre nyújtott támogatások sikerességét általában is korlátozza, hogy az uniós szabályozás merev határt definiál a támogatási programokba történő ismételt belépésre, így például támogatás, mentorálás hiányában a képzés sikertelen vagy félbe maradt lesz.

A pályázati ciklusok között sok idő telik el, a lezárt pályázatok után sokára kerül kiírásra az új, folytatásnak szánt pályázat, továbbá az elbírálása is sokszor jelentősen elhúzódik, ami akár lehetetlenné is teheti a megvalósítást. A folytonosság az időtáv mellett az átmeneti időre vonatkozóan a humánerőforrás megtarthatósága miatt is veszélyeztetve van. Kérdéses, hogy akik egy-egy pályázati ciklusban szakmai tapasztalatot szereztek és kialakítottak együttműködési kapcsolatokat, sokszor sok évnyi munkával, azokat meg lehet-e tartani a következő pályázati ciklusig. Ha nem, akkor veszhetnek az eredmények, sok mindent előlről kell kezdeni.

A tervezéskor rendre alulbecsülik a humán erőforrás költségeket, ami gátja a megfelelő szakemberek alkalmazásának. A munkaerőhiány és az alacsony bérezés miatt (minimálbért, illetve garantált bérminimumot tudnak fizetni a projektekből) nagyon nehéz a követelményeknek megfelelő képzettségű szakembert találni. A projektmenedzsment 2%-os költségkerete nagyon alacsony. Amellett, hogy %-os arányban kevés az összeg, a pályázatokban vagy a minimálbér vagy az országos, évekkal ezelőtti (!) gyakran 3 évvel korábbi kereseti átlagokon lehet bért megállapítani, plusz nem kezeli az országos területi, földrajzi adottságokból eredő eltéréseket a bérszínvonalban (pl. Vas megyét és Nógrád megyét összehasonlítva nem azonos a bérszínvonal, amennyi havi bérért Nógrádban lehet találni megfelelő szakembert, pl. Vas megyében nem - ez területi adottság, melyet nem kezel a pályázati rendszer)

A társadalmi felzárkózási programok esetében a végrehajtási tapasztalatok alapján sok esetben a helyi szintű egyéni problémákra egyéni szintű problémakezelés lenne az egyén szempontjából a leghatékonyabb. Ez a paktum projektek esetében is megfogalmazásra került, mind a támogatási formákkal, mind pedig a képzési igényekkel kapcsolatosan. Ez az erőforrások koncentrációjának újragondolását, új erőforrásokat igényel.

Kihívást jelent a programok eredményes végrehajtása szempontjából a releváns területi és helyi szereplők bevonása a programok tervezésébe és a végrehajtásba. A Felzárkózási Fórum és a munkacsoport munkája alapján elmondhatjuk, hogy Vas megyében nagyon együttműködőek voltak az érintett intézmények nem csak, hogy jó néven vették az időszakos közös gondolkodásra hívást, hanem igényüket is fejezték ki a jövőre nézve is, hogy folytatni kellene ezeket a konzultációkat. Ezek figyelembevételével javasolt ez eddigi jó kezdeményezéseket, gyakorlatokat megerősíteni és össze kell kapcsolni.

Egyetértünk és egyértelműen megerősítjük ezen a területen a Stratégiában megfogalmazottakat.

- Az intézményesülés elősegítése, valamint az egyeztetési rendszer adaptálhatósága érdekében az együttműködési rendszer szabályozási környezetének továbbfejlesztése.
- A társadalmi felzárkózás szakpolitikai megerősítése, a partnerségi háló bővítése.

- A fejlesztéseket tervező-irányító intézményrendszer átgondolása során strukturális átalakításokkal és a humán erőforrás kapacitások fejlesztésével a szakmai és projektmenedzsment szempontok közötti egyensúly javítása. Sokkal kisebb volumenben, de nagyobb mélységben szükséges a programokat elindítani.
- Elmozdulás az egyéni helyzeteket figyelembe vevő rugalmas projektköltségvetés irányába (pl. tartalékkeret biztosításával).
- Az intézményfejlesztési és az infrastrukturális fejlesztési pályázatokat integrálni kellene. Ezzel elkerülhető lenne, hogy az intézményeknek ideiglenes helyszínen kelljen működniük.
- A végrehajtás során a kapcsolattartás erősítése a hatékonyabb ügyintézés érdekében, a „bent ragadó” források rugalmasabb kezelése. A már futó vagy elindulás előtt levő projektek figyelembe vétele a párhuzamosságok, átfedések elkerülése érdekében.
- A HEP-ek tervezésének és megvalósításának folyamatos támogatása és a HEP-ek szabályozási környezetének felülvizsgálata a programok megírásának egyszerűsítése, az érintett ágazatok együttműködésének segítése, a partnerségi konzultáció egyértelműsítése érdekében. A települések bevonása a HEP-ek tervezésének és megvalósításának minden szakaszába, benne a monitoring és értékelés fázisába is (ennek fontos szerepe van a beavatkozások vizsgálatában és értékelésében – ideértve, hogy azok milyen mértékben voltak képesek megragadni a közösség valódi szükségleteit és azokra választ adni).

A többség és a kisebbség közötti folyamatos közvetítés érdekében a roma nemzetiségi önkormányzatokkal való együttműködés erősítése programok kidolgozása és végrehajtása

Cél a különböző mechanizmusok közötti együttműködés, a hálózatosodás és az együttműködésekől származó szinergiák kihasználása. A területi fejlesztések felzárkózás-politikai szemléletének megerősítéséhez szoros kapcsolatot szükséges kialakítani a már működő mechanizmusok és a stratégiai dokumentumok között – olvasható a Stratégiában. Vas megyében az elmúlt években a programunkat ennek jegyében bonyolítottuk már és a jövőben is kívánatosnak tartjuk eszerinti munkamódszerek alkalmazását, megyei szinten is törekszünk az együttműködésre, a hálózatosodásra, a szinergiák kihasználására.

DOKUMENTUMOK

- **Szombathelyi és Sárvári Tankerületi Központ Esélyegyenlőségi Intézkedési Terv**
- **A bűnmegelőzési tevékenység folyamatban lévő programjai**
„A Vas Megyei Rendőr-főkapitányság Bűnmegelőzési Alosztálya tevékenysége során kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelmet, az áldozatvédelmet, a kábítószer-prevenциót, a megelőző vagyonvédelmet, a környezetvédelmet és az időskorúak áldozattá válásának megelőzését. A gyermek- és ifjúságvédelem területén folyamatban vannak az országos OVI-ZSARU, a DADA és az ELLEN-SZER programok.”
- **Család- és Gyermekjóléti Központ Szentgotthárd**
„Idős emberek esetében a legnagyobb problémának az **információhiányt** és az **elmagányosodást** tartjuk.”
- **Szombathelyi Egészségügyi és Kulturális Intézmények Gazdasági Szervezete**
Működési területükön a
 - háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás
 - fogorvosi ellátás
 - alapellátáshoz kapcs. ügyeleti ellátás
 - védőnői ellátás
 - Iskola-egészségügyi ellátás
- **Vas Megye és Szombathely Megyei Jogú Város Nyugdíjas Szövetsége, Képviselőte**
- **Vas Megyei Szakosított Szociális Intézmény**
- **Kőszegi Evangélikus Szeretetotthon**

További dokumentumok, amelyek a munkánk során látóköreinkbe kerültek és hasznos információkat szolgáltathatnak a felzárkózási témában.

Termék- és szolgáltatásfejlesztési stratégia Dél-Vas megyében – készült a TOP-5.1.2-15-VS1-2016-00001 pályázat keretében.

Munkáltatói igényfelmérés 2017, 2018, 2019 – készültek az Észak-Vas Megyei és Dél-Vas Megyei Gazdaság- és Foglalkoztatás-fejlesztési Együttműködés s helyi gazdaságfejlesztés szolgálatában című projektek keretében.

A MUNKAERŐ-PIACI HELYZET ÉS A KÖZFOGLALKOZTATÁS TAPASZTALATAI VAS MEGYÉBEN 2017 és 2018.ÉV - készültek a Vas megyei Kormányhivatal Társadalombiztosítási és Foglalkoztatási Főosztály által.

Tájékoztató Vas megye demográfiai helyzetének alakulásáról – Készült a Vas Megyei Kormányhivatal által a Vas Megyei Közgyűlés részére

VAS MEGYE KÖZBIZTONSÁGÁNAK HELYZETÉRŐL, A KÖZBIZTONSÁG ÉRDEKÉBEN TETT INTÉZKEDÉSEKRŐL ÉS AZ AZZAL KAPCSOLATOS FELADATOKRŐL – Készült a VAS MEGYEI RENDŐR-FŐKAPITÁNYSÁG részéről 2018-ban a Vas Megyei Közgyűlés részére

A Vasvári járásban végzett ingázói preferenciakutatás eredményei – készült Vasvár Város Önkormányzatának részére A Dél-Vas Megyei Gazdaság- és Foglalkoztatás-fejlesztési Együttműködés a helyi gazdaságfejlesztés szolgálatában” című projekt keretében